

Publisert:
Pål Korneliusson

Redaktør:
Øystein Hage

Deskejeff: Ann Eileen Ditlevsen Nygård
Redaktør: Nils Torsvik

fiskeribladetfiskaren.no fbfi.no

Fiskeribladet Fiskaren arbeider etter Vær varsomplakatens regler for god presseskikk. Mener noen seg rammet av urettmessig omtale, oppfordres disse til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens faglige utvalg behandler klager mot pressen i presseettske spørsmål. Adressen til PFU er: Prinsens gate 2, pb. 48, Sentrum, 0101 Oslo. Tlf: 22415680, faks: 22411980.

Fiskeribladet Fiskaren

En uavhengig avis for Kyst-Norge

Bare visvas

Regjeringen snakker varmt om økt frihandel for norsk sjømat, men når det kommer til konkret politikk er det lite Erna Solberg & Co foretar seg for å få til en endring. Det viser også resultatet av høringen om handelspolitikk på Stortinget forrige uke. Det nytter ikke lenger å bruke fine ord, når det ikke følges opp i konkret politikk. Dessverre virker det som om det kun er adjektivene som preger dagens handelspolitikk, ikke sjømatnæringens reelle behov. Dette ordgyteriet er ingen lenger tjent med, aller minst norsk sjømatnæring.

Sjømat er Norges nest største eksportnæring. I fjor eksporterte vi sjømat for knappe 70 milliarder kroner, et beløp som trolig vil bli enda høyere i år. Av dette går 62 prosent til EU-landene. Over 20 prosent av EUs totale sjømatimport kommer fra Norge. Dette gjør Norge til den største leverandøren av sjømat til EU. I Norge er det dessuten bred enighet om at sjømatnæringen har et potensiale for økt verdiskaping, og at næringen kan bli en av de aller viktigste næringene når Norge nå skal finne nye bein å stå på.

Fiskeribladet Fiskaren hadde nylig et lengre intervju med EU-statsråd Vidar Helgesen om behovet for en frihandelsavtale for sjømat i Europa. Overfor oss påpekte han at Norge og Europa har felles interesse for å bygge ned handelshindringen på sjømat.

Sjømat må få samme frihandel som annen norsk industri

Han påpekte videre at økt handel med sjømat blant annet også kan skape flere arbeidsplasser i Europa. Disse ordene har vi hørt lenge fra både Vidar Helgesen og de andre kollegene i regjeringen, men foreløpig er det svært lite konkret som har kommet ut av de blå-blå handelspolitikk.

Også vi vet at regjeringen fikk til bedre markedsadgang for bearbejdet sjømat, men det er likevel svært langt igjen til frihandel er en realitet. Dette ble på nytt underbygget i forrige ukens debatt om handelspolitikken på Stortinget. Nok en gang kan det virke som om det er norsk landbruk som trekker det lengste strået. Beskyttelsesbehovet for jordbruksproduktene virker å ha langt høyere prioritet enn bedre markedsadgang for sjømat.

Regjeringen vil ikke koble sjømat og landbruk, noe EU lenge har påpekt har en sammenheng. At regjeringen heller ikke viser vilje til diskusjon rundt dette er skuffende. Det underbygger også følelsen av at regjeringens apparat mener kjøtt fremdeles er viktigere enn fisk. Bedre markedsadgang vil skape økt verdiskaping på kysten, som Norge igjen vil tjene på. I disse oljenedtur-tider burde dette vært langt viktigere enn det virker å være. Det er på tide norsk sjømat får samme frie markedsadgang til EU som det øvrige norske industri har. Fine ord fra Helgesen & Co har vi hørt svært lenge. Det er virkelig på tide at ordene vises igjen med konkret handling.

FÆRRE FISKERE: Stadig færre lever av fisken, og i alle fall av fisket direkte. ILL.FOTO

Fisk og framtid

Hva skal vi leve av etter fiskeriene? Dette spørsmålet er selvsagt en smule spissformulert. Fisken tar ikke slutt med det første. Men det er likevel alvor over spørsmålet.

GJESTEN

Audun Iversen

Forsker ved Nofima, Tromsø.

Stadig færre lever av fisken, og i alle fall av fisket direkte. Nofima har i Torskeprogrammet blant annet sett på hvordan demografien i kystkommunene påvirkes av at det blir færre båter, færre fiskere og noen steder færre ansatte i industrien. Kanskje kan vi håpe på en utvikling som ligner det vi har sett i oppdrettsnæringen?

I oppdrettsnæringen har den store veksten i sysselsettingen de siste 20-30 årene kommet i leverandørnæringen. Det har litt å gjøre med at arbeidsoppgaver røkterne tidligere stod for selv nå utføres av profesjonelle serviceselskaper, men det har ikke minst å gjøre med at stadig flere operasjoner er automatisert og effektivisert. I selve matfiskproduksjonen har man knapt flere sysselatte nå enn i 1985, selv om produksjonen har økt til det 25-dobbelte. I oppdrett har man med andre ord hatt så stor vekst i næringen at man selv med en voldsom effektivisering har beholdt antall ansatte.

Gjeste-skrivere:

KRISS Rokkan Iversen.

AUDUN Iversen

RAGNAR Tveterås

ULF Winther

ØYSTEIN Sandøy

HALFDAN Mellbye

Bare de siste 15 årene har det blitt 5000 færre som har fiske som hovedyrke, en reduksjon på 34 prosent

Noe helt annet ser vi i fiskeriene. Der har vi også sett en voldsom teknologisk utvikling, men der er ressursen mer eller mindre gitt. Kvoter og bestander svinger litt, og man har til en viss grad kunnet fiske på nye arter, men over tid er ressursene vi kan høste fra havet nokså konstante. Når vi da får en teknologisk utvikling mot større båter, bedre leteutstyr og mer effektiv redskap, så blir behovet for ansatte i flåten stadig mindre. Bare de siste 15 årene har det blitt 5000 færre som har fiske som

hovedyrke, en reduksjon på 34 prosent. En prosess hvor arbeidstakere «skvises ut» i såpass stor fart som i fiskeriene er smertefullt. Ikke minst fordi det berører mange små og fiskeriavhengige samfunn. Samtidig er det en prosess som er nødvendig om næringen i fremtiden skal kunne gi arbeidsplasser med arbeidsvilkår og en lønnsutvikling som samfunnet for øvrig. Spørsmålet er hva som kommer etterpå, om man er i stand til å skape de arbeidsplassene som det er behov for når ny teknologi og nye løsninger skal utvikles. Det er slett ikke gitt at disse arbeidsplassene kommer i distriktene, men vi ser at der det fra før finnes sterke verfts- eller industrimiljøer, så finnes der også kompetanse og vilje til å utvikle nye løsninger.

På samme måte som i oppdrett kan leverandørindustrien for fiskeri kanskje utvikles til å bli viktigere for sysselsetting og verdiskaping enn fiskeriene selv. Vi har allerede en sterk leverandørindustri til flåten, men det er flere utfordringer ved dagens fiskerier som fornying i flåten kan bidra til. Og som kan gi grunnlag for en enda sterkere leverandørindustri. Framtidens flåte må ha enda større fokus på å unngå «sløsing», ved at alt av råstoff tas på land, ved at kvaliteten tas vare på helt frem til de mest krevende kundene og ved at plussråstoffet kan danne grunnlag for ekstra verdiskaping. Forventningene til at man skal redusere det miljømessige fotavtrykket kommer nok også til å øke i årene fremover. Her er det fortsatt utfordringer å ta tak i for norsk leverandørindustri, og helst før slendene kommer oss i forkjøpet.